

Les 43 **het volledige basispatroon met**
 h p b j y (=j) w f v t d n m **s z c**
 lange klank + eind-s: s verandert vaak in z voor de e
 meervouden maken met de s en 's
 's = weglatingsteken s / apostrof s
 zo'n zulke
 het synoniem
 ë = e met trema = begin woorddeel
 herhaling verkleinwoorden van woorden die
 eindigen op a, i, o, u en y

]e medeklinkerlied/-rap:

sa	so	su	si	sy	sie	se	see
za	zo	zu	zi	zy	zie	ze	zee

Welk verschil hoor jij tussen de s en de z? Sssss. Zzzzz.
 Net als de b zachter klinkt dan de p, de d zachter klinkt dan de t, klinkt de z zachter dan de s. De s sist, de z zoemt.
 Maar als we praten, is het verschil in klank tussen de s en de z vaak niet echt te horen. En dat is heel jammer.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
a	sa	as	aas		aze/ase	asse
o	so	os	oos		oze/ose	osse
u	su	us	uus		uze/use	usse
i	si	is	ies	sie	ize/ise	isse
					ieze/iese	
e	se	es	ees	see	eze/ese	esse

Waarom staan er 2 verticale rijtjes in kolom 6? Hierom:

Ik maak een woord dat eindigt op een s langer met -e /-en.
 De eind-s verandert vaak in een z:
 haas hazen, boos boze, vies vieze, mees mezen, huis huizen,
 wijs wijze wijzen, neus neuzen.

Vaak, dus niet altijd, want: paas... pasen, hees hese, spies spiesen, hijs hijsen, heus heuse.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
a	za	-	-		aze	-
o	zo	-	-		oze	-
u	zu	-	-		uze	-
i	zi	-	-	zie	ize	-
e	ze	-	-	zee	eze	-

Kolommen 3, 4 en 7 zijn helemaal leeg. Weet je waarom?

De z staat nooit aan het eind van een Nederlands woord of woorddeel! Maar: puzzel (puzzel komt van het Engelse woord puzzle)

Eendelige woorden:

Ssst! Psst! a ta sta Spa as sas sap pas Sam Bas bas
 baas haas haast jas ai mais was wast waas vast vaas
 tas tast das daas dwaas mast Maas naast stap stapt
 staf staaf stad staat Stan stand staan staand stam
 stamt stamp stampt snap snapt at zat zaad Hans thans
 dans mans zand zwans zwanst zwaan zwam
 som soms smos mos sop sopt sof tof stof stop stopt spot
 spoot spons dons bons bonst stom stoom stomp stompt
 hos host hoos hoost post poos bos boos Jos Joost vos
 voos dos doos oost ooms snot snoot honds fonds vondst
 zot zon zont zond zo'n zoon zoons zwom zoom
 show (is een Engels woord. Je spreekt het uit als "sjø")

Deze twee woorden klinken hetzelfde: zo'n zoon.

De apostrof (= weglatingsteken) vervangt de letters ee.

Eigenlijk stond er: zo een zoon, dus een enkelvoud.

Praat je over zoons, 2 of meer zonen, dan zeg je:

zulke zoons of **zulke** zonen.

zus sus sust dus bus pus mus Just suf 'snuf snuf' stuf
 stuft stut stunt

si is sis sist mis Mies mist sint sinds nis nies niest iets
 niets wis wist Wies vis vist vies zin zint zien 'van zins' zit
 zat ziet smid snit 'snif snif' nies niest snip dis pis pist
 pies piest bis bies bits spies spiest spit spits spied spiedt
 spin spint bit bits biets bietst stip stipt fiets fietst
 eens 'ns (= eens) ze zes hes hees zet zen zend zendt stem
 stemt steen steeds zeef zeeft zweef zweeft zeem zeemt
 zweem zweemt zwem zwemt zwets zwetst zweet Zweed
 Zweeds zeep 'zeept ... in' zweep 'zweept ...op' mes mees
 mest meest men mens nest smet smeed smeedt smeeft bes
 best beest peest pest pees speen step stept Stef vest
 feest west wees wesp pens speen Sven wens wenst nee
 snee

Eendelige woorden met meerletterklinkers:

zij zei wijs wijst spijt snijd snijdt stijf meis zeis sein seint
 hijs hijst muis zuid snuit snuif snuift stuif stuift huis thuis
 vuist spuit stuit stuip heus neus neust sneu zou zout saus
 paus snauw snauwt stout stouts stouw stouwt sjouw
 sjouwt stuw stuwt spuw spuwt zoen zoet soep snoet
 spoed spoedt snoes snoep snoept smoes smoest toets
 toetst woest noest moest stoet stoep stoef stoeft zaai
 saai zaait zwaai zwaait zoi moois mooist snoei snoeit
 sneeuw 'Het sneeuwt' nieuws

Ik maak ook meervouden van zelfstandige naamwoorden met
 de letter s:

1 meisje 2 meisjes, 1 bonbon 2 bonbons

Woorden met meer woorddelen:

1 oma, 4 Tja, hoe schrijf je zo'n meervoud?

Zo doen we dat:

Een woord eindigt op een enkele klinker: a, o, u, i, y.

Ik maak het meervoud met 's :

's: "apostrof es"

oma's auto's menu's mini's hobby's

Als we omaas/autoos/menuus/minies/hobbies zouden schrijven, ziet dat er raar uit als je het vergelijkt met het woord in het enkelvoud. Dus zetten we op de plek van de letter die we weglaten een weglatingstekentje, zo: '

Schrijf de s dus los van de eindletter, want anders krijg je een woord met een korte klank: ~~omas~~, ~~autos~~, ~~menus~~,

Het **synoniem** van weglatingsteken is: apostrof. De beide woorden betekenen hetzelfde.

Zoals opa, bopa en grootvader, die ook hetzelfde betekenen. Opa is een synoniem van bopa. Opa is een ander woord voor/een synoniem van grootvader.

Nog een weetje. Je gebruikt dezelfde schrijfwijze in:

Oma's tas = de tas van oma

Bo's fiets = de fiets van Bo

Manu's man = de man van Manu

Anny's auto = de auto van Anny

Meerdelige woorden:

pa's ma's mama's mamma's papa's pappa's haiku (oe-klank)
 haiku's sappen passen pasen bassen bazen jassen hazen
 dassen dazen tassen wassen wasem dwaze dwazen masten
 vaste vasten vazen tasten staven samen Sanne Sannes
 stammen stampen staande standen standjes masten
 naaste naasten zatte zaden dansen snappen stappen
 wanen zwanen zwammen zwansen ananas ananassen
 oma's opa's jojo's banjo's bonobo's pony's soppen dozen
 dossen hozen hossen oosten posten spoten spotten boze
 bossen toppen stoppen voze vossen stoffen stomen
 stomme stompe stompen mossen sommen zomen zonen
 zonnen zwommen sonde sondes zonde zonden stoten
 stoppen stompe stompen snoten nonsens showen soja
 octaaf octaven octopus octopussen

Su ze Suze Suzan Suzanne subiet su do ku sudoku sudoku's
 suffice suffen zussen sussen tussen müssen bussen suffen
 stoffen stutten stunten museum musea museumpje
 Zina Aziza Ziezo! sissen wissen missen nissen niesen niezen
 sniffen pissen biezen vieze vissen spiesen spieden
 bespied bespiedt bespieden bitse spitse spitsen spitten
 spinnen sponnen stipte stippen zinnen zitten fietsen hy e na
 hyena hyena's sy no niem synoniem synoniemen
 deze Eva's baby's hese stemmen hessen mezen messen
 bessen bezem bezems tennis tennissen mensen nesten
 meeste mesten bemesten besmet besmetten beesten beste
 besten pesten pezen steppen feesten vesten westen
 pensen spenen wensen wezen wezens zeven zevens zweven
 zwemmen zwommen zwemen zweten Zweden Zweedse stad
 steden snede sneden sneeën zeeën centen ozewizewoze
 bedstee bedsteeën bedstede besteden

Wat betekenen die twee puntjes op de e: ë?

Je zegt: "**e (met) trema**".

Het trema geeft aan: met deze letter begint een woorddeel.

Bij de uitspraak van zo'n woord smokkelen we er een j-klank bij,
 maar die j mag je natuurlijk niet schrijven.

weeë: we zeggen "weeje",

drieën: we zeggen "driejen"

Meerdelige woorden met meerletterklinkers:

zijde zijden wijze wijzen snijden stijve stijven smijten meisje
 meisjes seinen seizoenen seizoenen heien heide heiden hijsen
 heisa muizen zuiden snuiten snuiven stuiten spuiten spuien
 huizen tehuis tehuizen heuse sneue neuzen snotneuzen
 wijsneuzen tondeuse tondeuses zouden zoute zouten sauzen
 snauwen sjouwen stoute stoutste stouwen stuwen spuwen
 zenuw zenuwen zaaien saai zwaaie mooie mooiste koeien
 snoeien bemoeien bemoeit bemoeid zeeke zeekeien zoenen
 zoeven zo even zo-even zoete zoeten soepen snoepen

snoeten stoeten toetsen voeten foetsjie smoezen stoepen
woeste Zeeuwen sneeuwen

Alleen in c+i, c+ie, c+y, c+e klinkt de c als de s :

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
i	ci	-	-	cie	ice	-
y	cy	-	-		yce	-
e	ce	-	-	cee	ece	-

cent centen ci ne ma cinema cinema's citaat succes specie
ja cin the Jacinthe
cijfer (c+ij klinkt als "sij", want is ook een c + i!) cijfers saucijs saucijzen
chef Je zegt: "sjef", maar je schrijft de sj-klank met ch! Chef is een Frans woord.

We moeten je nog iets vertellen over verkleinwoorden van woorden die een meervoud hebben op 's: oma oma's, pyjama pyjama's, baby baby's, foto foto's, kiwi kiwi's, menu menu's.

Als je van die woorden een verkleinwoord maakt, zetten we die ... -tje **niet** na een apostrof, helaas. Taalbazen maken vaak geen logische regels.

Je moet zulke verkleinwoorden namelijk wél voorzien van een verdubbelde klinker. We vertelden je dat al in Les 29.

Ik hoor aan het eind van een woord a, i, o, u.

Ik verklein dat woord met aatje, ietje, ootje, uutje:

pyjama	pyjama's	pyjamaatje
kiwi	kiwi's	kiwietje
jojo	jojo's	jojootje
menu	menu's	menuutje (maar: haiku'tje, tiramisu'tje: wegens hun oe-klank)

Woorden op y houden de apostrof: baby'tje, pony'tje

Maak jij nu het meervoud en het verkleinwoord in het meervoud van: lama, mini, auto, paraplu, Bobby?